

เอกสารประกอบ # 2

กรณีศึกษา ปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีต่อกรณี Insider trading ของผู้บริหาร CPALL

ความเป็นมา

- 2 ธันวาคม พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้มีคำสั่งเปรียบเทียบปรับ ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท CPALL จำนวน 4 คน ในความผิดฐานใช้ข้อมูลวงในการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยเปรียบเทียบปรับเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 33,339,500 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าปรับของนายก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ ประธานกรรมการบริหารบริษัท CPALL จำกัด (มหาชน) จำนวน 30,228,000 บาท พร้อมกันนั้นก็ได้อ้างอิงปรับผู้สนับสนุนข้อมูล จำนวน 2 คน คนหนึ่งเป็นน้องชายของรองประธานเจ้าหน้าที่ของบริษัท CPALL จำกัด (มหาชน) อีกคนหนึ่งเป็นน้องสาวของรองประธานกรรมการและหัวหน้าคณะผู้บริหารกลุ่มด้านกฎหมายของบริษัท ทูรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด รายละเอียด 333,333.33 บาท กรณีดังกล่าว เป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารของ CPALL ทั้ง 4 คนข้างต้นได้เข้าไปซื้อหุ้น MAKRO ของบริษัท เอสเอชวี เนเธอร์แลนด์ บี.วี. (SHV) เก็บไว้ก่อนเป็นส่วนตัว เพราะรับรู้ข้อมูลที่ CPALL จะต้องเจรจาซื้อ ในราคา 787 บาทต่อหุ้น จำนวน 154,429,500 หุ้น (หรือคิดเป็น 64.35 % ของจำนวนหุ้นที่มีอยู่) ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาตลาดในขณะนั้น และเป็นเหตุให้ CPALL ต้องทำข้อเสนอซื้อหุ้นของ MAKRO ในส่วนที่เหลือทั้งหมดเป็นการทั่วไป (Tender Offer) ในราคาเดียวกัน
- การซื้อขายหุ้นของบุคคลทั้ง 4 คนข้างต้น ได้ซื้อหุ้นในระหว่างวันที่ 10 เมษายน - 19 เมษายน พ.ศ. 2556 เป็นหุ้นของนายก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ จำนวน 118,300 หุ้น นายปิยะวัฒน์ จิตะสัทธวารกุล จำนวน 725,000 หุ้น นายพิทยา เจียรวิสิฐกุล (โดยนายสมศักดิ์ เจียรวิสิฐกุล) จำนวน 979,500 หุ้น นายอริก อัจวานันท์ (โดยนางสาวอารียา อัจวานันท์ - น้องสาว) จำนวน 6,000 หุ้น

มาตรการทางกฎหมาย

- นายรพี สุจริตกุล เลขาธิการ ก.ล.ต. ได้เปิดเผยในการแถลงข่าวในวันเดียวกันว่า “...เรื่องดังกล่าวไม่เกี่ยวกับบริษัท เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล ก.ล.ต. ไม่ได้ทำอะไร เพราะบริษัทไม่ได้ทำผิด Corporate Governance ...ไม่ได้ปรับลดอะไรในตอนี้ ส่วนผู้บริหารจะรับผิดชอบอย่างไร เป็นเรื่องที่จะต้องไปชี้แจงต่อบริษัทเอง...” ในทำนองเดียวกัน นางเกศรา มัญชุศรี กรรมการและผู้จัดการ ต.ล.ท. ก็ระบุว่า การปรับลดระดับบรรณาภิบาลของกลุ่มบริษัทนั้น ขึ้นอยู่กับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai - Institute of Director : IOD) และกล่าวเพิ่มเติมว่า “...เรื่องนี้เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เมื่อผู้กระทำผิดยอมเข้าสู่กระบวนการเปรียบเทียบปรับตามที่

ก.ล.ต. กำหนด ก็ถือว่ายุติ แต่หากไม่ยอมเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวตามขั้นตอน ก็จะมีการกล่าวโทษต่อไป...”

- ในปี พ.ศ. 2558 ก.ล.ต. ได้เปรียบเทียบปรับผู้บริหารที่มีความผิดที่ใช้ข้อมูล Insider Trading นี้ไปแล้วรวมทั้งกรณีของ CPALL เป็น 6 บริษัท โดย 5 บริษัทก่อนหน้านั้น ประกอบด้วย 1) นายยงยุทธ งามไกววัล - บริษัท ไทยยูเนียนค็อกซ์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) 2) นางพันทิพา ธิรณกวิไล - บริษัท ไอที ซิตี จำกัด (มหาชน) 3) นายเสริมคุณ คุณาวงศ์ - บริษัท ซีเอ็มโอ จำกัด (มหาชน) 4) นายไพบุลย์ ทองระอา - บริษัท อีเอ็มซี จำกัด (มหาชน) 5) นายรัตนชัย ผาตินาวิน - บริษัท อีสเทอร์น สตาร์ จำกัด (มหาชน)

มาตรการทางสังคม

- 23 ธันวาคม พ.ศ. 2558 เปลว สีเงิน คอลัมน์นิสต์และนักหนังสือพิมพ์ชื่อดังของไทย ได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนี้ในคอลัมน์คนปลายซอย โดยสรุปว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารทั้ง ก.ล.ต. และ ต.ล.ท. ที่มีต่อความผิดของผู้บริหาร CPALL ที่รับผิดชอบเฉพาะตามการเปรียบเทียบปรับนั้น เป็นการสะท้อนการให้ความหมายของการจัดการต่อบรรษัทธรรมาภิบาลของกิจการตลาดของไทยเป็นไปในความหมายแคบ ไม่สรุปบทเรียนและประสบการณ์ของความล้มเหลวของระบบตลาดทุนจากวิกฤติต้มยำกุ้ง ไม่ได้คำนึงถึงการยอมรับของสากลและความสามารถทางการแข่งขันของตลาดหลักทรัพย์ของไทย พร้อมกันนั้น ยังระบุอีกว่า เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ที่ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการอิสระของบริษัท CPALL ยังมีมติแจ้งต่อ ต.ล.ท. ว่า *“...พฤติกรรมและผลงานในอดีต รวมทั้งคุณสมบัติและประสบการณ์อันโดดเด่นของ คณะผู้บริหารทั้ง 4 คนของบริษัทที่ถูกเปรียบเทียบปรับจาก ก.ล.ต. นั้น หากทดแทนได้ยาก โดยได้เปรียบเทียบกับผลกระทบและผลประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับ และความเชื่อมั่นว่าจะไม่เกิด เหตุการณ์เช่นนี้อีก จึงลงความเห็นว่ายังสมควรให้บุคคลเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้...”* ยิ่งไปกว่านั้น เปลว สีเงิน ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เรื่องนี้ไม่อาจจะยุติเรื่องได้ตามการเปรียบเทียบปรับของ ก.ล.ต. ในทางที่ถูกต้องแล้ว ก.ล.ต. จะต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องศาลตามความในมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญาต่อไป ไม่เช่นนั้น ก.ล.ต. อาจจะถูกฟ้องในข้อหา ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 157
- 19 มกราคม พ.ศ. 2559 พิเศษ เสตเสถียร ได้เขียนบทความเรื่องการจัดการต่อกรณี Insider Trading ในบล็อกของสำนักข่าว Thaipublica.org ว่า ในระยะหลังๆ นี้ Insider Trading มักจะเป็นคดีความของการควบรวมหรือการซื้อกิจการ (Merger & Acquisition) อยู่บ่อยครั้ง เช่น ในปี ค.ศ. 2009 ศาลฮ่องกง ลงโทษจำคุกอดีตรวมกรรมการผู้จัดการของ Morgan Stanley Asia Ltd เป็นเวลา 7 ปี อันเนื่องมาจาก Insider Trading ในการควบรวมกิจการของบริษัท CITIC Resources Holding ในปี ค.ศ. 2013 ก็มีคดีเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ในการควบรวมบริษัทระหว่างบริษัท Bluegreen Corporation กับบริษัท BFC Financial Corporation พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมว่า Insider Trading เป็นหนึ่งในประเด็นปัญหาสำคัญของการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นที่ไม่เท่ากัน

ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่การบัญญัติเป็นกฎหมายแล้ว ยังมีการบัญญัติเป็นแนวปฏิบัติว่าด้วยบรรษัทภิบาล หรือ Corporate Governance ที่กิจการหลักทรัพย์ต่างนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติ

- 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ได้ออกแถลงการณ์เรื่องจรรยาบรรณบริษัทในตลาดทุน เป็นข้อเสนอต่อสาธารณะต่อตลาดทุน (ต่อการบริหารจัดการของทั้ง ต.ล.ท.และ ก.ล.ต.) ว่า กรณี Insider Trading ที่เกิดขึ้นจากการซื้อหุ้นของ MAKRO และผู้บริหาร CPALL นั้น ไม่ควรจะยุติด้วยการเปรียบเทียบปรับและเลือกที่จะไม่ดำเนินคดีอาญา (ซึ่งเป็นข้อเรียกร้องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เปลว สีเงิน) ยิ่งไปกว่านั้น กรณีดังกล่าวยังสะท้อนถึงความอ่อนแอของบรรษัทภิบาลของระบบหลักทรัพย์ไทยทั้งตลาด ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญต่อความเชื่อมั่นที่มีต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจของประเทศ
- 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 นางวรวรรณ ชาราภุมิ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บลจ. บัวหลวง และนายกสมาคมบริษัทจัดการลงทุน แจงว่า บริษัทสมาชิกและนักลงทุนสถาบัน ซึ่งประกอบไปด้วยกองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) บริษัทจัดการกองทุนทุกรายรวมทั้งตัวแทนจากบริษัทประกันชีวิต ร่วมกันประกาศว่าจะไม่ลงทุนในหุ้น CPALL เพิ่มเติมอีก หากยังไม่มีความชัดเจนในการจัดการแก้ไขประเด็นปัญหาเรื่องธรรมาภิบาล โดยในขั้นนี้จะไม่ถอนการลงทุน จะเข้าไปใช้สิทธิสอบถามในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเรียกร้องในเรื่องนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาประโยชน์ของการลงทุนและสถาบันวิชาชีพเป็นสำคัญ
- อนึ่ง ก่อนหน้านั้น ดร.บัณฑิต นิจุถาวร กรรมการผู้อำนวยการสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ระบุว่า กรณีของ CPALL จะส่งผลต่อการประเมินบริษัทในรอบปี 2559 เนื่องจากการประเมินในปี พ.ศ. 2558 ได้พิจารณาถึงสถานการณ์ในระหว่าง 1 มกราคม พ.ศ.2557 - 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559

ผลลัพธ์ของการเคลื่อนไหวทางสังคม

- ความเคลื่อนไหวของสังคมที่มีต่อกรณี CPALL ในบทบาทต่างๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นคอลัมนิสต์ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย นายกสมาคมบริษัทจัดการลงทุน และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ล้วนแต่ยังมีความเห็นไปในทางเดียวกัน การจัดการต่อธรรมาภิบาลของ CPALL ยังไม่ควรเป็นที่ยุติ ทั้งเรียกร้องให้ดำเนินคดีความตามกฎหมายอาญามาตรา 86 การปรับกรอบคิดเกี่ยวกับการจัดการธรรมาภิบาลให้เป็นไปในความหมายกว้างเพื่อคำนึงถึงการยกระดับการดำเนินงานกิจการบริษัทให้เป็นตามแนวปฏิบัติว่าด้วย CG ซึ่งจะส่งผลต่อไปถึงการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจและสร้างความน่าเชื่อถือต่อระบบเศรษฐกิจ
- ท่าทีของการเคลื่อนไหวของสมาคมบริษัทจัดการลงทุน ที่เริ่มต้นด้วยการมีมติร่วมกันที่จะไม่ลงทุนในหุ้น CPALL เพิ่มเติม และจะเรียกร้องต่อการจัดการธรรมาภิบาลเป็นระยะๆ ไป จนกระทั่งถึงการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี นั้น น่าจะเป็นมาตรการทางสังคมและเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมใหม่ของสังคมไทย ที่มีการเคลื่อนไหวทางสังคมในลักษณะนี้ อย่างน้อย

ที่สุด ก็แตกต่างไปจากกรณีของ Insider Trading ที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ 5 กรณี กรณีที่บริษัทจัดการลงทุนหรือกองทุนเพื่อการลงทุนต่างๆ มีการกำหนดวาระเพื่อการเคลื่อนไหวทางสังคมร่วมกันนี้ ในต่างประเทศ เคยมีกรณีของ Norwegian Government Pension Fund ที่ถอนการลงทุนในกิจการเหมืองแร่ของบริษัท Vedanta Resources เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและไปละเมิดสิทธิชุมชนดั้งเดิมในชนบทของอินเดีย (ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม) ในเรื่องเดียวกันนี้ the Scottish investment group Martin Currie ก็ขายหุ้นที่ลงทุนไว้ในบริษัทดังกล่าวจำนวน 2.3 ล้านปอนด์ไปด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

ก.ล.ต. เปรียบเทียบปรับผู้บริหารเครือข่าย “ก๊อค์ก๊อค์ ไซรัสมิตก๊อค์” 30 ล้าน – “อริก อัจวานนท์”
1.4 ล้าน ทำผิดใช้ข้อมูลภายในซื้อหุ้น MAKRO. (15 เมษายน 2559).

<http://thaipublica.org>

พิเศษ เสตเสถียร. (15 เมษายน 2559). **Insider Trading กับ Corporate Governance.**

<http://thaipublica.org>

นักลงทุนสถาบันประกาศไม่ลงทุนหุ้น "ซีพีออลล์" เพิ่มถ้ายังไม่ชัดเจนเรื่องธรรมาภิบาล. (15 เมษายน 2559). <http://www.transparency-thailand.org>

บอร์ด CPALL อุ้มก๊อค์ก๊อค์ SCB ร้อน! โฉ่แจ่งแทนลูก. (15 เมษายน 2559).

<http://www.transparency-thailand.org>

องค์กรต้านคอร์รัปชันจี้สังคมอย่าดูค้าย หลังผู้บริหารระดับสูง 'ซีพีออลล์-แมคโคร' ใช้ข้อมูลภายในซื้อหุ้น. (15 เมษายน 2559). <http://prachatai.com>